

Hra na baskřídlovku

Charakteristika

Baskřídlovka je dechový žestový nástroj, u kterého vzniká tón chvěním rtů hráče. Má široké využití prakticky ve všech hudebních žánrech – v hudbě klasické, jazzu, popu, latinsko - americké hudbě, lidové hudbě a v dalších různých typech orchestru.

Baskřídlovka má jemný, líbivý zvuk a uplatnění nachází hlavně v dechových orchestrech nebo kapelách. Velmi zřídka se uplatní jako nástroj sólový. V našich zemích byla populární koncem 19. století a začátkem 20. století. Stále je k vidění v tradiční středoevropské dechovce.

S výukou hry na baskřídlovku začínáme podle fyzických dispozic (zejména vzrostlé druhé přední zuby). Žák se účastní kolektivní hry v souboru či orchestru (od 4. ročníku povinně). Tyto soubory vyjíždějí do zahraničí (zejména partnerského města Baunatal) a účastní se soutěží.

Cílem výuky hry na baskřídlovku je poskytnout žákům nejen solidní technické základy, ale i rozvinout jejich umělecký projev, schopnost hudební interpretace a kreativní vyjádření v rámci různých hudebních žánrů. Program je navržen tak, aby postupně připravil žáky na úroveň hry, a to jak ve výkonu sólovém, tak i v rámci kolektivní souhry, která je nezbytnou součástí hudebního vzdělávání. Tento vzdělávací program poskytuje žákům široké spektrum dovedností potřebných pro hru na baskřídlovku. Postupné prohlubování technických a interpretačních schopností je zaměřeno nejen na dosažení excelence ve hře na nástroj, ale i na rozvoj individuálního uměleckého výrazu a schopnosti účinně komunikovat hudbou.

Učební osnovy

PŘÍPRAVNÉ STUDIUM

Žák:

- Seznamuje se s baskřídlovkou, jejími základními součástmi a funkcemi. Získává povědomí o rozdílech mezi baskřídlovkou a jinými dechovými nástroji.
- Soustředí se na správnou fyzickou přípravu, osvojí si zdravý a uvolněný postoj, který je základem pro správnou hru. Při výuce se klade důraz na optimální dýchání a celkové držení těla, které je nezbytné pro dosažení dobrého zvuku.
- Zkouší hrát na nátrubek, postupně přechází k baskřídlovce, a učí se produkovat rovný, stabilní tón.
- V průběhu výuky si žák osvojí základní rytmické struktury, jednoduché melodické útvary, a je schopen zahrát melodie podle sluchu.
- Osvojí si také základy interpretace jednoduchých lidových písní s doprovodem, vnímá dynamiku a mění se hudební charakter.

1. ROČNÍK

I. STUPEŇ

Žák:

- Pokračuje v osvojení správného dýchání, upevňuje techniku správného nasazení tónu. S pomocí zrcadla dbá na správný postoj těla.
- Učí se používat baskřídlovku, nejprve se soustředí na hru pouze s nátrubkem, a postupně na nástroj nasazuje tón.
- Zaměřuje se na dechová, intonační a rytmická cvičení. Tato cvičení jsou nepostradatelná pro udržení čistého tónu a přesnosti rytmu.
- Žák začíná provádět každodenní nátlusková cvičení, osvojuje si pravidelný nácvik nasazení tónu na slabiky „ty“ a „ta“.
- Postupně se začne zabývat jednoduchými stupnicemi a tonálními řadami (chromatické řady v rozsahu do C2), je schopen zahrát jednoduché lidové písně.

2. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • Intenzivněji se zaměřuje na dechová, intonační a rytmická cvičení, která mu pomohou nejen stabilizovat tón, ale také rozšiřovat jeho rozsah. • Začíná provádět každodenní nátlaková cvičení zaměřená na udržení síly a stabilní tvorbu tónu. • Zvládá první techniky retních vazeb a postupně se dostává k udržování čisté intonace a dynamických změn. • Žák se učí hrát durové stupnice a T5 v různých polohách, ale také jednoduché etudy a lidové písně, což mu pomáhá zlepšovat rytmickou přesnost a techniku.	
3. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • Pokračuje v rozšiřování rozsahu a upevňuje stabilitu tónu. • Soustředí se na práci s dynamikou, od jemné nuance až po silný akcent, což rozšiřuje jeho schopnost vyjádřit různé hudební emoce. • Začíná pracovat s rytmickými útvary jako synkopy, trioly a tečkovaný rytmus, čímž se rozvíjí jeho rytmická flexibilita a schopnost reagovat na komplexnější hudební situace. • Hraje z paměti jednoduché lidové písně a durové stupnice, zlepšuje techniku legata a staccata a začíná se věnovat přednesovým skladbám. • Žák si osvojí notový zápis a hru podle not, což je krok k samostatnému hraní a interpretaci složitějších skladeb.	
4. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • Získává větší kontrolu nad rozsahem baskřídlůvky a rozvíjí prstovou techniku. Věnuje se pokročilým etudám a dechovým cvičením. • V rámci skupinové praxe se účastní souborových zkoušek, kde se zaměřuje na souhru, což je neocenitelné pro jeho pozdější vystupování v orchestru. • Hraje složitější stupnice, durové a mollové, s obraty a zaměřuje se na hru z listu. • Příprava na veřejné vystoupení je kladena na důraz, žák začíná hrát samostatně i ve větších souborech.	
5. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • Pokračuje ve hře v souboru a začíná hrát složitější etudy a přednesové skladby. • Rozšiřuje svůj repertoár, který zahrnuje jak klasické etudy a skladby, tak i jazzové standardy. • Věnuje se procvičování rychlé artikulace, různých akcentací a specifických artikulačních technik. • Žák se učí analyzovat svou hru, zpívá intonační cvičení a pracuje na zvýšení kvality svého projevu. • Zlepšuje techniku retních vazeb, rychlost a přesnost nasazení tónu, a současně rozšiřuje svou technickou připravenost.	
6. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • Zrychluje proces nasazení tónu a dále se zdokonaluje v interpretaci etud a přednesových skladeb. • Zaměřuje se na různá stylová období a specifické techniky, které jsou součástí každého z nich.. • Začíná se orientovat v interpretaci jazzových a orchestrálních skladeb, stále více se zlepšuje ve hře z listu. • Zpevňuje techniku, vylepšuje artikulaci a rytmické schopnosti, což připravuje žáka na závěrečné vystoupení.	
7. ROČNÍK	I. STUPEŇ

Žák:

- Zlepšuje flexibilitu svého tónu a variabilitu v technických dovednostech.
- Začíná pracovat na melodických ozdobách, což je zásadní krok v jeho přechodu k náročnějším technikám.
- Hraje etudy a přednesové skladby v různém tempu, dynamice a s výrazovými rozdíly.
- Pravidelně cvičí nasazení tónu, retní vazby a vydržované tóny s dynamickými nuancemi.
- Přípravuje se na závěrečnou komisionální zkoušku nebo absolventské vystoupení, které ukáže jeho technický a interpretační pokrok.

Žák ukončí I. stupeň studia komisionální závěrečnou zkouškou nebo absolventským vystoupením.

1. - 2. ROČNÍK

II. STUPEŇ

Žák:

- Prohlubuje a zdokonaluje technické dovednosti, zaměřuje se na rozšiřování tónového rozsahu a kvality.
- Dále se soustředí na hru z listu, vysoce technické etudy a skladby různých hudebních období.
- Věnuje se hlubší analýze skladby a interpretaci s ohledem na specifika daného období.
- Podle žánrového zaměření se připravuje na koncertní vystoupení, soutěže a veřejné vystoupení.

3.- 4. ROČNÍK

II. STUPEŇ

Žák:

- Pokračuje v rozvoji technických, rytmických a interpretačních dovedností.
- Soustředí se na kvalitu tónu, frázování a souhru ve veřejných vystoupeních.
- Seznamuje se s obtížnějšími etudami, přednesovými skladbami z různých stylových období či improvizacemi v jazzovém stylu.
- Je schopen samostatně pracovat na různých žánrech a interpretovat skladby s výrazovými nuancemi.

Žák ukončí II. stupeň studia komisionální závěrečnou zkouškou nebo absolventským vystoupením.

Komisionální postupové a závěrečné zkoušky

Přípravná hudební výchova (PHV)	Žák zahraje na nástroj 2 skladby
--	----------------------------------

I.stupeň základního studia

1. ročník	Žák zahraje 3 skladby různého technického a výrazového charakteru
2. - 7. ročník	1/ Stupnice + akordy 2/ Etuda nebo technické cvičení 3/ Dvě kontrastní skladby různých stylových období dle výběru
7. ročník - Absolventské koncertní vystoupení	3 kontrastní skladby různých stylových období 1 skladba komorní (skupinová praxe)

II.stupeň základního studia

1. ročník	Postupovou zkoušku žáci nevykonávají
2. ročník	3 kontrastní skladby různých stylových období
3. ročník	Postupovou zkoušku žáci nevykonávají
4. ročník - Absolventské koncertní vystoupení	4 kontrastní skladby různých stylových období 1 skladba komorní (skupinová praxe)